

Ankara Beynelmîlel Kömür Sergisi, Türkiye'nin mühim servet kaynaklarından biri olan kömüre yurt içinde ve dışında geniş ölçüde mahreçler bulmak; kömürün çıkma ılış, yapılış ve kullanılışını kolaylaştıracak vasıtaları halka ve alâkadarlara tanıtmak; bu vasıtalarından memleketimiz için en uygun ve en elverişli olanları tesbit etmek ve kömürün millî ve iktisadî ehemmiyetini tebarüz ettirmek gayesile açılmıştır.

Mühim bir kömür memleketi olan Türkiye, yalnız geniş kömür yatakları üzerinde yatan bir memleket değildir; doğu Avrupa'nın ve Akdeniz doğu ve orta çevresinin kömüre malik olanıdır. Yalnız Zonguldak Havzası lâakal 200 kilometre uzunluğundaki sahayı kaplamaktadır. Son senelere kadar asrın teknik icablarına uygun, derli toplu, metotlu ve programlı bir işletmeğe tâbi olamıyan bu kömür havzası, ancak Cumu-



Sergiden görünüş

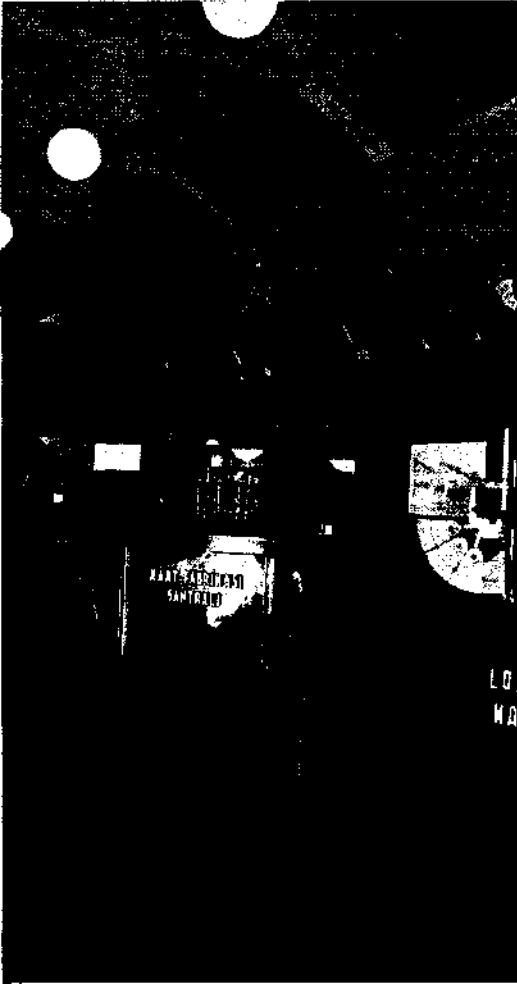
riyet rejiminin şuurlu ve plânlı mesaisi çerçevesine girdikten sonra lâyük olduğu ehemmiyet ve nizamı kazanmaktadır.

Linyit kömürü de Türkiye'nin her tarafında mebzulen vardır. Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün çalışmalarıyla mühim



Sergi standlarından biri

addedilecek yeni bir linyit havzası meydana çıkarılmıştır: Kütahya'nın 20 km. şimalinde ve takriben 20 km. uzunluğunda ve 10 km. genişliğinde bir tersiyer bünye içinde büyük kömür zuhuratı görülmüş ve bu sahanın yalnız 872 hektarlık kısmında yapılan galeri kuyu, yarma, şakulî ve ufkî sondaj ameliyatı neticesinde, 100 milyon ton kömürün mevcudiyeti tesbit ve işletmeğe müheyya bir hale getirilmiştir. Jeolojik alâmetleri itibarile kömürü ihtiva eden, fakat aramağa şimdilik lüzum görülmıyen mıntaka, bunun



Sergide bir stand

bir çok misli kömür tahmin edilmektedir. Türkiye'nin diğer mntakalarında linyit madeni mevcuttur. Bu kadar geniş ve bol kömür zuhuratına sahip olan Türkiye bu zenginlikten lâzım geldiği gibi istifade etmek için Cümuriyet Hükümeti Ankarada açtığı enternasyonal Kömür Sergisini 23 Nisan'dan 23 Mayıs'a kadar devam ettirmiştir, ve bu sergi kalabalık bir vatandaş kütlesi tarafından gezilmiştir.

Sergi, sadece gezilen lâalettayin bir vakit öldürme yeri değil, Türk

vatandaşlarının merakını okşiyarak kömür mevzuunun incelenme meşheri de olmuştur.

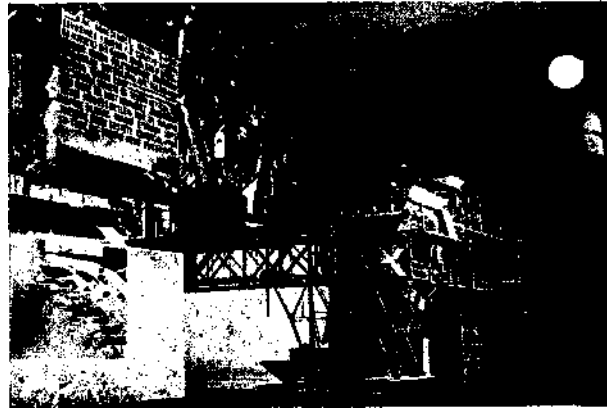
Türkiye Cumhuriyetinin kurduğu ilk enternasyonal sergide her hangi spekülatif ekonominin panayırlaşmış ruhu yerine Türkiye iktisadî kalkınmasının dayandığı rejim imanı belirtilmiştir.

Sergi, bir gösteriş ve bir süs olmaktan çok öteye geçmiş; seyircilere yaptığı kuvvetli, vazıh ve esaslı telkinlerle işlediği rol, bir de kömür sarfiyatının artmasını, memleket refahında bir âmil olmasını temin için kömürlerimizi en iyi şekilde kullanmamızı kolaylaştıracak vasıta ve aletleri teşhir edilenler arasından seçmek, onların memleket dahilinde yayım sebebini yaratmak işi ile de tamamlanmakta bulunmuştur.

Bu önemli işi başarmak için 24 müte-hassis zatden mürekkeb bir Jüri Heyeti intihab edilmiştir. Jüri heyeti, tecrübe ve tetkiklerine devam etmekte olup kömürlerimiz ve yurt şartları için en uygun alet ve vasıtaları seçmek yolunu tutmuştur. Sergide teşhir edilen eksponanlar aşağıdaki kategorilere ayrılmıştır:

1 — Kömür ve çıkarılması

- A - Kömür arama ve çıkarma faaliyet ve usulleri
 - a) Kömür arama çalışmaları
 - b) Kömür çıkarma



Sergide bir stand

- B - Bunlan kolaylaştıran aletler
- Kömürün temizlenmesi ve buna yarıyan aletler
 - Kömürün naklini ve yayılmasını kolaylaştıran vasıtalar"

2 — Ev idaresinde kömür

A - Teshin vasıtaları

- Ocaklar
- Sobalar
- Kaloriferler

B - Mutfak ve temizlik vasıtaları

- Yemek ocakları
- Yemek sobaları
- Banyo sobaları
- Sıcak su sobaları

C - Ev idaresinde kömürün kullanımını kolaylaştıran vasıtalar

- Kömürün sarfiyatını ekonomize eden vasıtalar
- Teshin vasıtalarının kullanımını kolaylaştıran ve mukavemetini artıran vasıtalar

3 — Umumî hizmetlerde kömür

A - Nakil vasıtaları

- Kara nakil vasıtaları
- Deniz nakil vasıtaları

B - Yardımcı vasıtalar

- inşaat vasıtaları
- Yardımcı nakil vasıtaları: Vinçler



Gazinodan serginin görünüşü



Sergiden bir görünüş

4 — Endüstri sahasında kömür

A - Kömür yakan vasıtalar

B - Endüstride kömürün istihlâkını kolaylaştıracak yardımcı vasıtalar

5 — Ziraat sahasında kömür

A - Ziraat aletlerini tahrik edecek vasıtalar

B - Ziraat sahasında kömürün istihlâkını kolaylaştıracak vasıtalar

6 — Kömürden çıkan vasıtalar

A - Türkiyede istihsal olunan kömürden çıkan ve doğrudan doğruya istihlâk edilen maddeler

- Havagazı
- Elektrik
- Benzin ve diğer hareket doğuran maddeler

A - 6 A kategorisine dahil maddelerin istihsalini temim eden ve kolaylaştıran vasıtalar

7 — Kömür bakayasından ve mürekbatından yapılan maddeler

A - Farmakolojik müstahzarlar

- Dezenfektanlar
- İlâçlar
- Ziraata ve endüstriye yardım eden maddeler (gübreler, boyalar, v. s.)



İsmet İnönü kömür sergisinde Celâl Bayar'la beraber

B - 7 A kategorisinde bahsedilen müstahzarların istihsalini temin eden tesisat ve bu tesisatın verimini arttıran ve kolaylaştıran vasıtalar

8 — Serginin gayesine en fazla yardım eden standı hazırlama keyfiyeti de mükâfat tayininde ayrıca bir kategori muamelesi görür.

Sergi binanın icablarına göre yedi salonla bir tecrübe pavyonu ve bir de danışma payvonundan mürekkep olarak vücade getirilmiştir. Esas bina içindeki yedi salon muhtelif eşyanın teşhirine ayrılmıştır. İlk girilen yeri Onur Salonu teşkil etmiş, M. T. A. Enstitüsünün ve Eti Bank'ın müşterek bölmeleri, bir kömür maden ocağı galerisinin tabii cesamette içini göstermiş ve ayrıca Zonguldak kömür ve Kütahya Linyit Havzası maktalarını, Türkiye'de çıkan taş ve linyit

kömürlerinin nûmunelerini, kömürden çıkan maddeleri, Türkiye'de kömür havzalarını, kömür grafiklerini teşhir etmiştir.

Serginin kuruluşundaki maksat ictimâî olmuş ve bunun için de bol dekorlu gösterilerle zorsuz öğretme hedefleri güdülmüştür.

Sergiye Türkiyeden 11 firma, yabancı memleketlerden sırasile Almanya'dan 21, Avusturya'dan 7, Belçika'dan 2, Çekoslovakya'dan 2, Fransa'dan 2, Hollanda'dan 1, İngiltere'den 3, İtalya'dan 1, Macaristan 1, Birleşik Amerika Devletleri'den 5, Yugoslavya'dan 1, Yunanistandan 2 firma iştirak etmiştir.

Sergiye açış söylevinde Başvekil İsmet İnönü tebarüz ettirmiştir ve

“Memlekette kömür istihlakini arttırmak ve kömür kullanan cihazları yaymak hükûmetin takib ettiği başlıca bir politikadır,, demiştir.

Sergi hakkındaki intibalarını üçüncü haftasında Sergide çıkan ve Türkiye gazetelerinde en çok yazıları neşrolunan bir çok muharrirlerin en güzel yazılarından bir kaçını kömüre dair yazmasına âmil olan Kömür Gazetesine verdiği beyanatta İktisat Vekili Celâl Bayar şöyle anlatmıştır :

“Halkın Sergiye bu derece muhabbet ve alâka göstermiş olması, bizden beklediği vazifenin ehemmiyet ve büyüklüğünü, bize tekrar etmesi demektir,, demiştir.

Enternasyonal Kömür Sergisi, maksadını yerine getirmek ve vazifesini yapmakla beraber Türkün Sergicilik kabiliyetini ve Türkiye Cumhuriyetinin çalışma metotlarındaki yenilik ve üstünlüğü de belirtmek mazhariyetine ermiştir.